

OBSAH

ÚVOD	7
1. PÁD TOTALITNÉHO REŽIMU V ČSSR A VZNIK SAMOSTATNEJ SLOVENSKEJ REPUBLIKY	9
1.1 Medzinárodnopolitická situácia v období pádu totalitného režimu	9
1.2 „Pražská jar“ a následky normalizácie po roku 1970	10
1.3 Zvrhnutie totalitnej moci v ČSSR	11
1.4 Prvé slobodné voľby v roku 1990	14
1.5 Priebeh transformácie na Slovensku	15
1.6 Boj o podobu federácie	18
1.7 Vznik samostatného Slovenska a ďalší postup transformácie	22
1.8 Konceptualizácia prechodu od totalitných režimov k demokracii	24
2. NAJvyššie ŠTÁTNE ORGÁNY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, ICH KREOVANIE A KOMPETENCIE	27
2.1 Charakteristika parlamentnej demokracie na Slovensku	27
2.2 Národná rada Slovenskej republiky	28
2.2.1 Zákonodarné kompetencie Národnej rady	31
2.2.2 Kreačné kompetencie Národnej rady	33
2.2.3 Kontrolné funkcie Národnej rady	33
2.2.4 Poslanecký mandát a poslanecké kluby NR SR	34
2.2.5 Poslanecká imunita	35
2.2.6 Vývoj legislatívy upravujúcej voľby do NR SR	37
2.2.7 Referendum ako forma priamej demokracie	41
2.3 Výkonné orgány Slovenskej republiky	43
2.3.1 Prezident Slovenskej republiky	43
2.3.2 Vláda Slovenskej republiky	47
2.3.2.1 Ustanovenie vlády	47
2.3.2.2 Ministerstvá	48
2.3.2.3 Ústredné orgány štátnej správy	49
2.4 Sústava súdov Slovenskej republiky	51
2.4.1 Ústavný súd SR	51
2.4.2 Sústava všeobecných súdov	56
2.4.3 Špecializovaný trestný súd	59
2.4.4 Prokuratúra SR	60
2.4.5 Verejný ochranca práv (ombudsman)	61
3. VZÁJOMNÉ INTERAKCIE NAJvyšších ŠTÁTNYCH ORGÁNOV V PROCESE VÝVOJA POLITICKÉHO SYSTÉMU	66
3.1 Metodologické vymedzenie	66
3.2 Vznik a pôsobenie legitímnych štátnych orgánov	67
3.3 Vzťahy najvyšších štátnych orgánov v období 1994 – 1998	69
3.3.1 Hospodárska politika vlády 1994 -1998	72
3.3.2 Medzinárodnopolitický rámec vývoja SR	73
3.3.3 Vývoj občianskej spoločnosti a vplyv masmédií	74

3.3.4	Koniec funkčného obdobia prezidenta	75
3.3.5	Model politického systému	76
3.4	Prvá vláda M. Dzurindu 1998 – 2002	77
3.5	Druhá vláda M. Dzurindu 2002 – 2006	82
3.5.1	Vládne reformy	83
3.5.2	Vstup do Európskej únie a NATO	86
3.5.3	Voľba nového prezidenta	86
3.5.4	Spory vo vládnej koalícii a rozpad parlamentných klubov	87
3.5.5	Charakteristika parlamentného modelu	90
3.6	Kompletná zmena vládnej koalície po voľbách 2006	91
3.6.1	Politika vlády v sociálnej oblasti	93
3.6.2	Slovensko v Európskej únii	95
3.6.3	Tlačový zákon a osud Lisabonskej zmluvy	95
3.6.4	Zákon o štátnom jazyku	97
3.6.5	Prepuknutie hospodárskej krízy	99
3.6.6	Voľby do Európskeho parlamentu 2009	99
3.6.7	Voľba prezidenta 2009	101
3.6.8	Vývoj situácie v súdnictve	102
3.6.9	Zhoršenie vzťahov s Maďarskou republikou	103
3.6.10	Zmena parlamentného modelu vlády	105
3.7	Vytvorenie pravicovej vládnej koalície 2010	105
3.7.1	Konsolidačný balíček vládnej koalície	108
3.7.2	Novelizácia tlačového zákona a zákona o štátnom jazyku	109
3.7.3	Zákon o štátnom občianstve	110
3.7.4	Voľba generálneho prokurátora	111
3.7.5	Novela zákona o sudcoch a prisediacich	112
3.7.6	Novela zákona o prokuratúre	114
3.7.7	Nový Zákonník práce	115
3.7.8	Verejnoprávne médiá	115
3.7.9	Vyjadrenie nedôvery vládnej koalícii v NR SR	116
3.7.10	Charakteristika vznikajúceho parlamentného modelu	118
3.7.11	Skúsenosti z využívania referenda v SR	119
4.	VZNIK POLITICKÝCH STRÁN A FORMOVANIE STRANÍCKEHO SYSTÉMU	124
4.1	Metodologické východiská skúmania systému politických strán	124
4.1.1	Typológia stranických systémov	125
4.2	Etapa vzniku politických strán	128
4.3	Prvé slobodné súťaživé voľby 1990	131
4.4	Voľby 1992 - nástup „mečiarizmu“	134
4.4.1	Vývoj stranického systému po vzniku samostatného Slovenska	136
4.4.2	Rozdelenie politickej scény na dva tábory	138
4.4.3	Charakteristika stranického systému	141
4.5	Zmena vzorca straníckej súťaže po voľbách 1998	142
4.5.1	Vývoj v rámci politických strán	144
4.6	Stranícky systém umierneného pluralizmu	146
4.6.1	Rozpory vo vládnom tábore	149
4.7	Dvojblokový model stranického systému po voľbách 2006	149

4.7.1	Vývoj v tábore opozície	151
4.8	Priprava a výsledky volieb 2010.....	154
4.8.1	Nová konštelácia politických strán.....	156
5.	MIESTNE A REGIONÁLNE ORGÁNY SAMOSPRÁVY A ŠTÁTNEJ SPRÁVY	162
5.1	Vznik mestskej a obecnej samosprávy	162
5.1.1	Voľby do orgánov mestskej samosprávy	166
5.1.2	Rozvoj miestnej samosprávy a nedostatky v jej činnosti.....	168
5.2	Vznik vyšších územných celkov (VÚC).....	170
5.2.1	Vyššie územné celky a ich kompetencie	173
5.2.2	Voľby orgánov VÚC.....	177
5.2.3	Výsledky volieb do VÚC v roku 2009	178
5.3	Orgány štátnej správy	180
5.3.1	Miestne orgány štátnej správy	181
6.	OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ NA SLOVENSKU.....	183
6.1	Teoretické východiská skúmania občianskej spoločnosti	183
6.1.1	Organizačná štruktúra zložiek občianskej spoločnosti	186
6.2	Formovanie občianskej spoločnosti na Slovensku po roku 1989.....	189
6.2.1	Etapu budovania základov občianskeho sektora 1990 – 1993	189
6.2.2	Vývoj občianskej spoločnosti v rokoch 1993 – 1998	193
6.2.3	Vývoj občianskej spoločnosti po roku 1998.....	196
6.2.4	Posilnenie prvkov korporativizmu	203
6.3	Charakteristika a súčasný stav občianskej spoločnosti	205
7.	POLITICKÁ KULTÚRA A HISTORICKÉ DETERMINANTY JEJ FORMOVANIA NA SLOVENSKU	208
7.1	Teoretické vymedzenie pojmu politická kultúra.....	208
7.1.1	Determinanty politickej kultúry národa.....	212
7.2	Etapu formovania politickej kultúry Slovákov	215
7.2.1	Raná etapa formovania slovenského národa.....	215
7.2.2	Obdobie prvej Československej republiky	216
7.2.3	Slovenský štát 1939 – 1945	218
7.2.4	Obdobie socialistickej totality 1948 – 1989	219
7.3	Formovanie politickej kultúry po Novembri 1989.....	222
7.3.1	Vytvorenie predpokladov pre formovanie politickej kultúry	222
7.3.2	Vznik samostatného Slovenska	226
7.3.3	Zmeny v sociálnej štruktúre spoločnosti	227
7.3.4	Občianska participácia	229
7.3.5	Stupeň dôvery v politickej inštitúcii	231
7.3.6	Postoje mládeže.....	232
7.3.7	Politické strany.....	233
7.3.8	Mýty o slovenskom národe ako súčasť politickej kultúry	234
	Záver	239